WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 9 grudnia 2004 r. *

W sprawie C-177/03

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 141 EWEA, uchybienia zobowiązaniom Państwa Członkowskiego, wniesioną w dniu 16 kwietnia 2003 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez J. Grunwalda oraz B. Stromsky'ego, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Francuskiej, reprezentowanej przez G. de Bergues'a oraz E. Puisaisa, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

* Język postępowania: francuski.

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues (sprawozdawca), M. Ilešič oraz E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: L. A. Geelhoed,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 1 lipca 2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Komisja Wspólnot Europejskich wnosi w skardze do Trybunału o stwierdzenie, że nie podejmując środków niezbędnych dla zastosowania się do art. 2, 3, 5, 6, 7 i 8 dyrektywy Rady 89/618/Euratom z dnia 27 listopada 1989 r. w sprawie informowania ogółu społeczeństwa o środkach ochrony zdrowia, które będą stosowane, oraz działaniach, jakie należy podjąć w przypadku pogotowia radiologicznego (Dz.U. L 357, str. 31, zwanej dalej „dyrektywą"), Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy tej dyrektywy.

Ramy prawne

2 Zgodnie z art. 1 dyrektywy:

„Niniejsza dyrektywa dąży do zdefiniowania na poziomie Wspólnoty wspólnych celów dotyczących środków i procedur służących przekazywaniu ogółowi społeczeństwa informacji mających na celu ulepszenie praktycznej ochrony zdrowia w przypadku wystąpienia pogotowia radiologicznego".

3 Artykuł 2 dyrektywy stanowi:

„Do celów niniejszej dyrektywy »pogotowie radiologiczne« oznacza każdą sytuację:

1) następującą po:

a) awarii na terytorium Państwa Członkowskiego związanej z obiektami lub rodzajami działalności wymienionymi w pkt 2, przy której nastąpiło lub może nastąpić skażenie radioaktywne;

lub

b) wykryciu na terytorium własnym lub poza nim poziomów promieniotwórczości odbiegających od normy, które mogą być szkodliwe dla zdrowia publicznego w tym Państwie Członkowskim;

lub

c) awariach innych niż wymienione w lit. a), a dotyczących obiektów lub rodzajów działalności określonych w pkt 2, przy których nastąpiło lub może nastąpić skażenie radioaktywne;

lub

d) innych awariach, przy których nastąpiło lub może nastąpić skażenie radioaktywne;

2) którą można przypisać obiektom lub rodzajom działalności określonym w pkt 1 lit. a) i c), którymi są;

a) każdy reaktor jądrowy, bez względu na lokalizację;

b) każdy inny obiekt związany z jądrowym cyklem paliwowym;

c) każdy obiekt służący zarządzaniu odpadami promieniotwórczymi;

d) transport i przechowywanie paliwa jądrowego lub odpadów promieniotwórczych;

e) wytwarzanie, wykorzystywanie, przechowywanie, składowanie i transport izotopów promieniotwórczych wykorzystywanych w rolnictwie, przemyśle, medycynie i dla pokrewnych celów naukowych i badawczych;

oraz

f) wykorzystywanie izotopów promieniotwórczych do wytwarzania energii w pojazdach kosmicznych".

4 Zgodnie z art. 3 dyrektywy:

„Do celów stosowania niniejszej dyrektywy określenia »skażenie radioaktywne« oraz »odbiegające od normy poziomy promieniotwórczości, które mogą być szkodliwe dla zdrowia publicznego« należy rozumieć jako odnoszące się do sytuacji, w których prawdopodobne jest narażenie poszczególnych osób na dawki przekraczające dawki graniczne, ustanowione w dyrektywach wyznaczających dla Wspólnoty podstawowe normy bezpieczeństwa dla ochrony radiologicznej [...]".

5 Artykuł 5 dyrektywy stanowi:

„1. Państwa Członkowskie zapewnią, aby ludności, która może być dotknięta skutkami pogotowia radiologicznego, dostarczono informacje o możliwych do zastosowania środkach ochrony zdrowia oraz o działaniach, jakie powinna podjąć w razie wystąpienia takiego pogotowia radiologicznego.

2. Dostarczone informacje zawierają co najmniej te elementy, które wymieniono w załączniku I.

3. Informacje te są przekazywane ludności wymienionej w ust. 1 bez uprzedniego żądania.

4. Państwa Członkowskie będą uaktualniać te informacje i przekazywać je w regularnych odstępach czasu, a także w każdym przypadku, gdy do opisywanych w nich ustaleń wprowadzono znaczące zmiany. Społeczeństwo ma ciągły dostęp do tych informacji".

6 Zgodnie z art. 6 dyrektywy:

„1. Państwa Członkowskie zapewnią, że [aby] w razie wystąpienia pogotowia radiologicznego ludność faktycznie dotknięta jego skutkami jest [była] niezwłocznie informowana o faktach związanych z takim pogotowiem, o podejmowanych działaniach i w razie potrzeby w danym przypadku o stosownych środkach ochrony zdrowia.

2. Dostarczane informacje pokrywają te zagadnienia zawarte [dotyczą tych zagadnień omówionych] w załączniku II, które mają zastosowanie w danym rodzaju pogotowia radiologicznego".

7 Artykuł 7 dyrektywy przewiduje:

„1. Państwa Członkowskie zapewniają, że [aby] każda osoba nienależąca do personelu obiektu i/lub nieuczestnicząca w działaniach wymienionych w art. 2 ust. 2, która jednak może uczestniczyć w organizowaniu pomocy na wypadek pogotowia radiologicznego, uzyskuje [uzyskała] wystarczające i regularnie uaktualniane informacje dotyczące skutków zdrowotnych, jakie mogą się wiązać z jej działaniami interwencyjnymi, oraz o środkach ostrożności, które należy podjąć w takich okolicznościach; informacje te uwzględniają zakres potencjalnego pogotowia radiologicznego.

2. Natychmiast po wystąpieniu pogotowia radiologicznego informacje te są odpowiednio uzupełniane, przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności".

8 Artykuł 8 dyrektywy stanowi:

„Informacje określone w art. 5–7 będą również wskazywać władze odpowiedzialne za wykonanie środków określonych w tych artykułach".

9 Zgodnie z art. 161 akapit trzeci EWEA dyrektywa wiąże każde Państwo Członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków.

Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

10 Po wezwaniu Republiki Francuskiej do przedstawienia uwag Komisja skierowała do niej uzasadnioną opinię w dniu 27 lipca 2000 r. stwierdzając, że to Państwo Członkowskie nie podjęło środków niezbędnych dla zastosowania się do niektórych przepisów dyrektywy i nakazując mu ich podjęcie w terminie dwóch miesięcy od doręczenia tejże opinii. Wskazany termin został przedłużony na wniosek władz francuskich do dnia 27 października 2000 r.

11 Republika Francuska przyjęła następnie szereg środków o charakterze ustawodawczym w celu transpozycji dyrektywy do wewnętrznego porządku prawnego. Jako że Komisja nie uznała ich za zadowalające, pismem z dnia 16 kwietnia 2003 r. złożyła ona niniejszą skargę.

Stanowiska stron

12 Komisja wnosi do Trybunału o:

— stwierdzenie, że nie podejmując środków niezbędnych dla zastosowania się do art. 2, 3, 5, 6, 7 i 8 dyrektywy Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy tej dyrektywy oraz

— obciążenie Republiki Francuskiej kosztami postępowania.

13 Komisja podnosi na poparcie swej skargi sześć zarzutów dotyczących odpowiednio każdego z wyżej wymienionych przepisów.

14 W żądaniach zawartych w odpowiedzi na skargę rząd francuski podnosi, że Komisja powinna odstąpić od zarzutów od pierwszego do czwartego i od zarzutu szóstego. Jednakże w swej duplice wnosi o oddalenie tych samych zarzutów. Uznaje za to zasadność zarzutu piątego.

W przedmiocie żądań ewentualnych rządu francuskiego

15 O ile rząd francuski wniósł przede wszystkim o oddalenie sformułowanych przez Komisję zarzutów od pierwszego do czwartego i zarzutu szóstego, to był on także zdania, że winna ona była odstąpić od tych właśnie zarzutów.

16 W odniesieniu do powyższego należy przypomnieć, że Trybunał nie może orzec w przedmiocie wniosku o odstąpienie przez Komisję od zarzutu w ramach postępowania w przedmiocie stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom Państwa Członkowskiego. W systemie ustanowionym przez art. 141 EWEA Komisji przysługują bowiem uprawnienia dyskrecjonalne, jeżeli chodzi o wniesienie skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom Państwa Członkowskiego, a do Trybunału nie należy ocena prawidłowości ich wykonywania (zob. podobnie wyroki z 6 lipca 2000 r. sprawie C-236/99 Komisja przeciwko Belgii, Rec. str. I-5657, pkt 28 oraz z dnia 14 maja 2002 r. w sprawie C-383/00 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. str. I-4219, pkt 19).

17 Do Trybunału należy za to ocena, jeśli zajdzie taka potrzeba, czy skarga wniesiona w trybie art. 141 EWEA jest niedopuszczalna z uwagi na jej spóźnione złożenie lub dlatego że stanowi nadużycie proceduralne (zob. wyrok z dnia 14 grudnia 1971 r. w sprawie 7/71 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. 1003, pkt 2–13).

18 W tym konkretnym przypadku termin wyznaczony w uzasadnionej opinii upłynął w dniu 27 października 2000 r., podczas gdy skarga została złożona w dniu 16 kwietnia 2003 r., tj. prawie dwa lata i sześć miesięcy później. W tym okresie Państwo Członkowskie, o którym mowa, podjęło liczne istotne działania w omawianej dziedzinie. Zarówno rząd francuski, jak i Komisja, poświęciły w swoich pismach procesowych wiele miejsca dyskusji nad tym, czy krajowe przepisy przyjęte po 27 października 2000 r. były odpowiednie dla wykonania dyrektywy, choć oczywistym jest, że Trybunał nie może tej dyskusji wziąć pod uwagę.

19 Wynika bowiem z utrwalonego orzecznictwa, że istnienie uchybienia zobowiązaniom Państwa Członkowskiego winno być rozważone w oparciu o sytuację Państwa Członkowskiego, jaka miała miejsce w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii, oraz że zmiany wprowadzone później nie mogą być wzięte pod uwagę przez Trybunał (zob. w szczególności wyrok z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie C-211/02 Komisja przeciwko Luksemburgowi, Rec. str. I-2429, pkt 6).

20 Złożenie skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom Państwa Członkowskiego w takich okolicznościach jest trudne do pogodzenia z systemem ustanowionym przez art. 141 EWEA. W istocie prawidłowość postępowania poprzedzającego wniesienie skargi przewidzianego w tym artykule stanowi gwarancję o zasadniczym znaczeniu wymaganą przez traktat nie tylko dla ochrony praw danego Państwa Członkowskiego, ale także dla zapewnienia, by ewentualne sądowe postępowanie sporne miało za przedmiot jasno określony spór (zob. podobnie postanowienie z dnia 11 lipca 1995 r. w sprawie C-266/94 Komisja przeciwko Hiszpanii, Rec. str. I-1975, pkt 17 oraz wyrok z dnia 10 kwietnia 2003 r. w sprawie C-392/99 Komisja przeciwko Portugalii, Rec. str. I-3373, pkt 133).

21 W sytuacji gdy właściwe przepisy krajowe zmieniły się w sposób fundamentalny pomiędzy chwilą upływu terminu wyznaczonego do zastosowania się do uzasadnionej opinii a złożeniem skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom Państwa Członkowskiego, zmiana ta może pozbawić wyrok, który ma być wydany przez

Trybunał, znacznej części jego użyteczności. W takiej sytuacji korzystniej byłoby gdyby Komisja nie sporządzała skargi, lecz wydała nową uzasadnioną opinię, precyzującą zarzuty, które pragnie podtrzymać w związku ze zmienionymi okolicznościami (zob. podobnie ww. postanowienie w sprawie Komisja przeciwko Hiszpanii, pkt 24).

22 Tym niemniej, choć okoliczności w jakich Komisja sporządziła niniejszą skargę czynią bardziej złożonym rozpoznanie sprawy przez Trybunał, należy stwierdzić, że nie są one takiej natury, by uzasadniały oddalenie skargi jako niedopuszczalnej.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego art. 2 dyrektywy

23 Komisja dzieli ten zarzut na cztery części. Po pierwsze podnosi ona, że Republika Francuska nie transponowała całkowicie definicji „pogotowia radiologicznego" zawartej w art. 2 dyrektywy i zwraca uwagę na fakt, iż dekret nr 88-622 z dnia 6 maja 1988 r. w sprawie planów kryzysowych, przyjęty na podstawie ustawy nr 87-565 z dnia 22 lipca 1987 r. w sprawie organizacji obrony cywilnej, ochrony lasów przed pożarami i zapobiegania poważnym zagrożeniom (JORF z dnia 8 maja 1988 r., str. 6636) dotyczy tylko części sytuacji określonych w tym artykule. Wskutek tego rodzaje działalności wskazane w wymienionym wyżej art. 2 ust. 2 lit. d), e) i f) nie są przewidziane w tym dekrecie. Po drugie, art. 6 ust. 1 wymienionego wyżej dekretu dotyczy jedynie reaktorów jądrowych o mocy termicznej powyżej dziesięciu megawatów, inaczej niż przepisy dyrektywy, która ma zastosowanie do wszystkich reaktorów jądrowych. Po trzecie, zdaniem Komisji art. 6 ust. 2 tegoż dekretu nie obejmuje obiektów przewidzianych przez art. 1 ust. 2 dyrektywy. W końcu, wskazany wyżej dekret dotyczył jedynie obiektów znajdujących się we Francji, niezgodnie z wymogami art. 2 ust. 1 lit. b) i c) dyrektywy.

24 Rząd francuski odpowiada, że braki zarzucone przez Komisję zostały uzupełnione przez nowelizacje wprowadzone dekretami nr 2002-367 z dnia 13 marca 2002 r. (JORF z dnia 20 marca 2002, str. 4955) oraz nr 2003-295 z dnia 31 marca 2003 r. (JORF z dnia 2 kwietnia 2003 r., str. 5776).

25 Jak wspomniano już w pkt 19 niniejszego wyroku, istnienie uchybienia zobowiązaniom Państwa Członkowskiego winno być rozważone w oparciu o sytuację dominującą w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii, a zmiany wprowadzone później nie mogą być wzięte pod uwagę. W tym konkretnym przypadku bezsporne jest, że termin wyznaczony w opinii i przedłużony na wniosek władz francuskich upłynął w dniu 27 października 2000 r. A zatem to w odniesieniu do stanu ustawodawstwa francuskiego obowiązującego w tej dacie należy oceniać istnienie lub brak zarzucanego uchybienia.

26 W wersji obowiązującej w wyżej wskazanej dacie art. 6 dekretu nr 88-622 przewidywał:

„Szczególne plany interwencji ustala się na wypadek szczególnych niebezpieczeństw związanych z istnieniem lub funkcjonowaniem konstrukcji lub obiektów, których oddziaływanie jest zlokalizowane i stałe.

Przedmiotem szczególnych planów interwencji są:

1° Lokalizacje, w których znajduje się przynajmniej jedno podstawowe urządzenie jądrowe następującego typu:

a) reaktor jądrowy o mocy termicznej powyżej dziesięciu megawatów;

b) zakład przetwórstwa napromieniowanych paliw jądrowych;

c) zakład rozdzielania izotopów paliw jądrowych;

d) zakład przegrupowania chemicznego paliw jądrowych;

e) zakład produkcji paliw jądrowych.

[...]".

27 Jeżeli chodzi o część pierwszą niniejszego zarzutu, dekret nr 88-622 nie wymienia wyraźnie żadnego z rodzajów działalności wymienionych w art. 2 ust. 2 lit. d), e) oraz f) dyrektywy. O ile sytuacje, których dotyczy dekret, mogą ewentualnie odnosić się do tej lub innej z wymienionych rodzajów działalności, dzieje się tak tylko w niewielkim zakresie. Należy stwierdzić, że z tego powodu omawiany dekret nie jest w pełni zgodny z dyrektywą.

28 Co się tyczy części drugiej niniejszego zarzutu, art. 6 ust. 1 lit. a) dekretu nr 88-622 dotyczy reaktorów jądrowych o mocy termicznej powyżej dziesięciu megawatów, chociaż dyrektywa, a w szczególności jej art. 2 ust. 2 lit. a), ma zastosowanie do wszystkich reaktorów jądrowych. Również z tego powodu omawiany dekret nie jest z zgodny z dyrektywą.

29 W części trzeciej niniejszego zarzutu Komisja podnosi, że:

„[...] urządzenia sklasyfikowane, o których mowa w art. 6 ust. 2 dekretu nr 88-622 nie obejmują urządzeń, o których mowa w art. 1 ust. 2 dyrektywy. Wskutek tego, przez swe początkowe odniesienie do dekretu, o którym mowa w art. 7-1 ustawy nr 76-663, oraz przez obecne odniesienie, w brzmieniu zmienionym przez dekret nr 2002-367, do art. 515-8 code de l'environnement [ustawy o ochronie środowiska naturalnego], art. 6 ust. 2 dekretu nr 88-622 dotyczy faktycznie tych urządzeń sklasyfikowanych, dla których ustanowiono służebność użyteczności publicznej. Biorąc pod uwagę nazewnictwo urządzeń sklasyfikowanych, które zostało dołączone (i które, w wersji z kwietnia 2000 r., władze francuskie przekazały pismem z dnia 18 października 2000 r.), należy zauważyć, że rubryki 1700–1721, które odpowiadają substancjom radioaktywnym, nie zawierają w żadnym przypadku wzmianki »S« oznaczającej »służebność użyteczności publicznej«, a zatem nie są objęte art. 6 ust. 2 dekretu nr 88-622".

30 Wymowa tej części zarzutu jest trudna do zrozumienia. Charakter wspomnianego nazewnictwa, a także jego związek z wykonaniem dyrektywy, nie zostały wyjaśnione. Dekret nr 2002-367 nie może być wzięty pod uwagę przez Trybunał z powodów, o których była mowa w pkt 19 i 25 niniejszego wyroku. W końcu, choć Komisja przywołuje kilka razy art. 1 ust. 2 dyrektywy, nie zawiera ona takiego przepisu.

31 Wynika stąd, że z powodu braku wymaganej klarowności część trzecia zarzutu pierwszego winna zostać oddalona.

32 Jeżeli chodzi o część czwartą tego zarzutu, to z dekretu nr 88-622 wynika, że obejmuje on tylko obiekty znajdujące się we Francji, choć art. 2 ust. 1 lit. b) i c)

dyrektywy dotyczy awarii mających miejsce poza własnym terytorium danego Państwa Członkowskiego. Omawiany dekret nie jest zatem w tym punkcie zgodny z dyrektywą.

33 Wynika stąd, że na dzień 27 października 2000 r., w zakresie określonym w pkt 27, 28 i 32 niniejszego wyroku, obowiązujące ustawodawstwo francuskie nie wykonało w odpowiedni sposób art. 2 dyrektywy.

W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego art. 3 dyrektywy

34 Komisja podnosi, że ustawodawstwo francuskie nie zawiera definicji pojęć „skażenie radioaktywne" oraz „odbiegające od normy poziomy promieniotwórczości, które mogą być szkodliwe dla zdrowia publicznego" w rozumieniu art. 3 dyrektywy. Definicja taka jest niezbędna dla dokładnego i wystarczającego z punktu widzenia pewności prawa określenia sytuacji, do których znajdują zastosowanie krajowe przepisy transponujące.

35 Rząd francuski odpowiada, że odpowiednia definicja wprowadzona została do prawa francuskiego wyżej wymienionym dekretem nr 2003-295 oraz zarządzeniem z dnia 2 czerwca 2003 r. (faktycznie z 17 października 2003 r.) w sprawie organizacji krajowej sieci pomiaru promieniotwórczości środowiska (JORF z dnia 28 października 2003 r., str. 18382).

36 Z przyczyn, o których była już mowa w pkt 19 i 25 niniejszego wyroku, akty te nie mogą zostać uwzględnione przez Trybunał, a istnienie zarzucanego uchybienia oceniane być musi z uwzględnieniem stanu ustawodawstwa pozwanego Państwa Członkowskiego na dzień 27 października 2000 r.

37 Rząd francuski nie kwestionuje faktu, że w tej dacie nie występowała w jego ustawodawstwie definicja pojęć, które wyszczególnia Komisja.

38 Zgodnie z informacjami przedłożonymi Trybunałowi przepisy francuskie obowiązujące w dniu 27 października 2000 r. nie zawierały żadnego wskazania granicznych dawek, ryzyko przekroczenia których winno uruchomić środki służące przekazywaniu społeczeństwu informacji przewidziane przez dyrektywę.

39 Wynika z tego, że — w tej dacie i w tym zakresie — obowiązujące ustawodawstwo francuskie nie transponowało w sposób odpowiedni art. 3 dyrektywy.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego art. 5 dyrektywy

40 Komisja podnosi, że:

„W konsekwencji [uwzględnienia zarzutów pierwszego i drugiego] art. 5 dyrektywy [...], regulujący informowanie z wyprzedzeniem ludności, która może ucierpieć

w wypadku pogotowia radiologicznego, nie jest całkowicie transponowany dla wszystkich obiektów i rodzajów działalności zdefiniowanych w art. 2 tej dyrektywy, z powodów już wyjaśnionych w pkt 29–38 [punkty, które mówią o zarzutach drugim i trzecim] niniejszej skargi. Dlatego też nie cała ludność uwzględniona jest przez krajowe przepisy transponujące dyrektywę".

41 Wynika stąd, że zarzut trzeci jest zwykłą konsekwencją istnienia uchybień powoływanych w zarzutach pierwszym i drugim. Nie ma on zatem samodzielnie racji bytu.

42 Ten sam zarzut nie może być uwzględniony dwukrotnie w stosunku do pozwanego Państwa Członkowskiego w postępowaniu w sprawie uchybienia zobowiązaniom Państwa Członkowskiego.

43 W konsekwencji należy zarzut trzeci oddalić.

W przedmiocie zarzutu czwartego, dotyczącego art. 6 dyrektywy

44 Komisja podnosi, że sposoby informowania ludności faktycznie dotkniętej skutkami pogotowia radiologicznego, określone przez francuskie przepisy ustawowe lub wykonawcze, różnią się od tych przewidzianych przez art. 6 dyrektywy. Dyrektywa

wymaga, by ludność ta była informowana „niezwłocznie". Tymczasem art. 7 akapit trzeci oraz art. 9 akapit drugi dekretu nr 90-394 z dnia 11 maja 1990 r. w sprawie kodu alarmu krajowego (JORF z dnia 15 maja 1990 r., str. 9585) przewidują, że ludność jest informowana w terminie określonym odpowiednio przez ministra lub prefekta.

45 Rząd francuski powołuje się w swej odpowiedzi na skargę na dekret nr 2001-368 z dnia 25 kwietnia 2001 r. w sprawie informowania o zagrożeniach i o działaniach podejmowanych w sytuacjach kryzysowych, zmieniający dekret nr 90-394 z dnia 11 maja 1990 r. w sprawie kodu alarmu krajowego (JORF z dnia 28 kwietnia 2001 r., str. 6737) oraz zarządzenie z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie wprowadzenia planu nagłego alarmowania w pobliżu podstawowych urządzeń jądrowych wyposażonych w szczególny plan interwencji (JORF z dnia 14 grudnia 2001 r., str. 19848). W swojej duplice rząd francuski przywołuje także art. L.1333-3 i L.1333-8 code de la santé publique [ustawy o zdrowiu publicznym] w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem nr 2001-270 z dnia 28 marca 2001 r. (JORF z dnia 31 marca 2001 r., str. 5057) oraz ustawą nr 2001-398 z dnia 9 maja 2001 r. (JORF z dnia 10 maja 2001 r., str. 7325).

46 Jako że wszystkie te przepisy zostały przyjęte po dniu 27 października 2000 r., Trybunał nie może ich uwzględnić z przyczyn wskazanych w pkt 19 i 25 niniejszego wyroku.

47 Należy zatem ograniczyć przeprowadzaną przez Trybunał analizę do dekretu nr 90-394. Artykuł 7 akapit trzeci oraz art. 9 akapit drugi wyżej wspomnianego dekretu przewidywały, że wiadomości rozpowszechniane przez radio i telewizję w celu potwierdzenia alarmu i wskazania ludności stosownego zachowania miały być rozpowszechniane w terminach określonych odpowiednio przez ministra odpowiedzialnego za obronę cywilną albo przez prefekta odpowiedzialnego za kierowanie akcją ratunkową i powtarzane, w razie potrzeby, z częstotliwością przez niego określoną.

48 Stwierdzić należy, że przepisy te nie wykonały całkowicie art. 6 dyrektywy, zgodnie z którym ludność faktycznie dotknięta skutkami pogotowia radiologicznego jest niezwłocznie informowana o pogotowiu i o podejmowanych działaniach.

49 Wynika stąd, że w tym zakresie ustawodawstwo krajowe obowiązujące w dniu upływu terminu wyznaczonego do zastosowania się do uzasadnionej opinii nie transponowało w sposób odpowiedni art. 6 dyrektywy.

W przedmiocie zarzutu piątego, dotyczącego art. 7 dyrektywy

50 Komisja podnosi, że art. 7 dyrektywy dotyczący informowania ekip interwencyjnych nie został całkowicie transponowany do prawa francuskiego. Okólnik 1102 z dnia 29 września 1987 r. w sprawie organizacji leczenia w pierwszym dniu awarii radiologicznej lub jądrowej (nagła pomoc medyczna) nie wystarcza dla osiągnięcia celów wspomnianego artykułu. Nie odpowiada on wymogom pewności prawa, jakie nakłada utrwalone orzecznictwo Trybunału.

51 Rząd francuski nie kwestionuje zasadności tego zarzutu. Deklaruje zamiar jak najszybszej zmiany art. R.1333-85 code de la santé publique, tak by zapewnić całkowitą transpozycję art. 7 dyrektywy.

52 Należy podkreślić, że wyżej wspomniany okólnik 1102 nie zawiera żadnego postanowienia dotyczącego informowania ekip ratunkowych.

53 Zresztą zarządzenie z dnia 21 listopada 1994 r. w sprawie szkolenia zawodowej straży pożarnej (JORF z dnia 7 stycznia 1995 r., str. 319) w swej pierwotnej wersji ma zastosowanie tylko do straży pożarnej, a nie do innych podmiotów, które mogą wziąć udział w organizacji akcji ratunkowej.

54 Ponadto o ile zarządzenie to przewiduje wyspecjalizowane szkolenie z zakresu zagrożeń radiologicznych, to z jego art. 23 ust 2. oraz art. 27 ust. 2 wynika, że ma ono charakter fakultatywny dla celów awansu. Z tego ostatniego powodu szkolenie to nie odpowiada właściwemu i regularnemu szkoleniu, które stosownie do art. 7 dyrektywy jest obligatoryjne.

55 Wynika z tego, że we wskazanym zakresie ustawodawstwo francuskie obowiązujące w dniu 27 października 2002 r. nie wykonało w odpowiedni sposób art. 7 dyrektywy.

W przedmiocie zarzutu szóstego, dotyczącego art. 8 dyrektywy

56 Komisja przypomina, że stosownie do przepisów art. 8 dyrektywy informacje, o których mowa w art. 5–7, „zawierają także wskazanie władz odpowiedzialnych za wykonanie środków określonych w tych artykułach". Praktyka władz francuskich, polegająca na umieszczaniu wzmianki o odpowiedzialnych władzach na nośnikach informacji przeznaczonych dla ogółu ludności, nie może być w tym względzie uznana za wystarczającą dla zapewnienia prawidłowej i kompletnej transpozycji wspomnianego art. 8. W związku z tym nie odpowiada ona wymogom pewności prawa.

57 Należy przypomnieć, że stosownie do postanowień samego art. 161 akapit trzeci EWEA Państwa Członkowskie korzystają z możliwości wyboru formy i środków zastosowania się do dyrektyw, które najlepiej gwarantują rezultat, jaki te ostatnie mają osiągnąć. Wynika z tego artykułu, że transpozycja dyrektywy do prawa krajowego niekoniecznie oznacza działanie ustawodawcze w każdym Państwie Członkowskim. Również Trybunał wielokrotnie orzekał, iż dokładne powtórzenie przepisów dyrektywy w wyraźnym i jednostkowym przepisie prawnym nie jest zawsze wymagane (zob. podobnie wyroki z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie C-233/00 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. I-6625, pkt 76 oraz z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie C-296/01 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. I-13909, pkt 55).

58 To w świetle tego orzecznictwa należy poddać analizie zarzut szósty Komisji.

59 W tym konkretnym przypadku Komisja w żaden sposób nie wykazała, by przestrzeganie obowiązku przewidzianego w art. 8 dyrektywy wymagało przyjęcia szczególnych przepisów transponujących do krajowego porządku prawnego.

60 Ponadto Komisja potwierdza istnienie praktyki władz francuskich polegającej na włączaniu wzmianki o odpowiedzialnych władzach do nośników informacji dla ogółu ludności, nie wykazując, w czym taka praktyka miałaby być niezgodna z obowiązkiem przewidzianym we wspomnianym już art. 8.

61 Co za tym idzie zarzut szósty Komisji należy oddalić jako bezzasadny.

62 Wobec powyższego należy stwierdzić, że z uwagi na fakt, iż na dzień 27 października 2000 r. nie podjęła wszystkich środków niezbędnych dla zastosowania się do art. 2, 3, 6 i 7 dyrektywy, Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy tej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

63 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Jednakże na podstawie art. 69 § 3 regulaminu, w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, Trybunał może postanowić, że koszty zostaną podzielone albo że każda ze stron poniesie swoje własne koszty. W niniejszym przypadku, ponieważ żądania każdej ze stron zostały uwzględnione tylko częściowo, ponoszą one własne koszty.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) **Z uwagi na fakt, iż na dzień 27 października 2000 r. nie podjęła wszystkich środków niezbędnych dla zastosowania się do art. 2, 3, 6 i 7 dyrektywy Rady 89/618/Euratom z dnia 27 listopada 1989 r. w sprawie informowania ogółu społeczeństwa o środkach ochrony zdrowia, które będą stosowane, oraz działaniach, jakie należy podjąć w przypadku pogotowia radiologicznego, Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy tej dyrektywy.**

2) **W pozostałej części skarga zostaje oddalona.**

3) **Każda ze stron poniesie własne koszty.**

Podpisy